

העזרה מהסוגיא

בבא מציעא לא. - לז:

פרשת שמיני ה'תשפ"ד

דף לא

◆ דיני השבת אבידה:

- סימני אבידה בבהמה - א. באופן שרואה בהמה שהכלים שלה הפוכים. ב. באופן שרואה בהמה בלילה. ג. באופן שרואה בהמה בעלות השחר ובשקיעת החמה שלשה ימים. ד. באופן שרואה בהמה שרצה בדרך לא לכיוון של העיר.
- חיוב השבת אבידה באופן שהבהמה חזרה וברחה - צריך להחזיר דכתיב 'השב תשיבם' ומשמע אפילו מאה פעמים.
- האם אפשר להחזיר את האבידה לחצר הבעלים:
  - באופן שהחצר משתמרת - אפשר להחזיר.
  - באופן שהחצר אינה משתמרת - אי אפשר להחזיר.
- תשלום שכר על הפסד מלאכה בזמן השבת אבידה:
  - באופן שלא התנה בפני בית דין - נוטל שכר כפועל בטל מהמלאכה שהיה עובד בה?
  - באופן שהתנה בפני בית דין - נוטל שכר מלא?

✧ הערות ✧

- א הגמ' מבארת שבאופן שרואה בהמה רועה בין הכרמים לא נחשב סימן שהבהמה אבודה, אמנם צריך להחזיר את הבהמה, כיון שאם לא יחזיר הבהמה תקלקל את הכרמים, אמנם באופן שהכרמים הם של כותי לא צריך להחזיר את הבהמה מחמת ההפסד של הכרמים, אלא שבאופן שיש חשש שהכותי יהרוג את הבהמה כיון שמקלקלת את הכרמים, צריך להחזיר את הבהמה מחמת חשש זה, ובאופן שאין חשש שהכותי יהרוג את הבהמה לא צריך להחזיר את הבהמה.
- ב הגמ' מבארת שלמרות שגנב וגזלן שמחזירים את הגניבה והגזילה לבעלים צריכים להודיע לבעלים, מ"מ בהשבת האבידה המוצא יכול להניח את האבידה בחצירו לא צריך להודיע לבעלים על כך דכתיב 'השב תשיבם'.
- ג המשנה מבארת שבאופן שהמשיב אבידה לא רוצה להפסיד את שכר מלאכתו ולקבל שכר כפועל בטל, ואין לו בית דין להתנות בפניהם, לא צריך להשיב את האבידה ולהפסיד.
- ד תוס' דנים מדוע הבעלים צריך לשלם שכר כפועל בטל ואין פטור של 'מבריה ארי', ותוס' מבארים שהפטור של מבריה ארי נאמר רק באופן שהפסד לא ברור, אבל בהשבת אבידה שהפסד ברור לא נאמר הדין של 'מבריה ארי' וכפי שיתבאר להלן [בסמוך].
- ד תוס' מבארים שהדין שמקבל שכר מלא נאמר באופן שהשכר המלא הוא פחות משווי האבידה, וממילא הבעלים ירויח על ידי ההשבה, או באופן שהשכר המלא הוא כשיעור האבידה, וממילא הבעלים ירויח על ידי ההשבה 'מושרא דחיותא' או 'טרחא יתירא', אבל באופן שהשכר המלא הוא יותר משיעור האבידה לא צריך להשיב את האבידה.

לקבלת העלון או שליחת הערות: B0527147396@gmail.com

◆ המציל את חברו מנזק ('מבריה ארי'):

- באופן שההפסד אינו ברור כל כך:
  - באופן שהציל מדעתו:
    - באופן שאין לו הפסד - פטור.
    - באופן שיש לו הפסד - ללישנא קמא פטור, ללישנא בתרא חייב.
  - באופן שהציל שלא מדעתו:
    - באופן שיש לו הפסד - ללישנא קמא חייב, ללישנא בתרא פטור.
    - באופן שאין לו הפסד - פטור.
- באופן שההפסד ברור - חייב.

דף לב

◆ שותף שחולק שלא בפני חבירו:

- באופן שמחלק דבר שלא צריך שומא (כגון מעות) - יכול לחלק בפני שני עדים.
- באופן שמחלק דבר שצריך שומא (כגון קרקע):
  - האם צריך לחלק בפני בית דין מומחים - לרבה בר רב הונא צריך, לרב ספרא לא צריך.
  - האם צריך לחלק בפני שלשה הדיוטות - צריך.

◆ אלמנה שמוכרת קרקע - צריכה למכור בפני שלשה אנשים בין מומחים ובין הדיוטות^ה.

◆ דיני השבת אבידה בבהמה:

- באופן שהבהמה ברפת:
    - באופן שהרפת משתמרת - לא נחשבת אבידה.
    - באופן שהרפת אינה משתמרת:
      - באופן שהרפת לא גורמת שהבהמה תברח (כגון שיש בה אוכל):
        - באופן שהרפת בתוך התחום - לא נחשבת אבידה.
        - באופן שהרפת מחוץ לתחום:
          - ללישנא קמא - נחשבת אבידה.
          - ללישנא בתרא - לא נחשבת אבידה.
      - באופן שהרפת גורמת שהבהמה תברח (כגון שאין בה אוכל) - נחשבת אבידה.
  - באופן שהבהמה ברשות הרבים:
    - באופן שהבהמה נמצאת בתוך התחום:
      - ללישנא קמא - נחשבת אבידה.
      - ללישנא בתרא - לא נחשבת אבידה.
    - באופן שהבהמה נמצאת מחוץ לתחום - נחשבת אבידה.
- ◆ **אב שאמר לא לעשות מצוה או לעבור עבירה - הבן צריך לקיים את המצוה ואסור לו לעבור על העבירה^ו.**

☞ הערות ☞

ה תוס' מבארים שבאופן שהאלמנה מכרה בפני בית דין מומחים יכולה למכור גם לעצמה, ובאופן שהאלמנה מכרה בפני בית דין הדיוטות אינה יכולה למכור לעצמה אלא צריכה למכור לאדם אחר, ותוס' מוסיפים שרק באלמנה הקילו משום חינוא שבאופן שמוכרת בבית דין יכולה למכור לעצמה, אבל באופן שלא שייך סברא זו לא יכולה למכור לעצמה אפילו בבית דין, אמנם באופן שעברה ומכרה המכירה חלה.

ו הגמ' מבארת שהיה אפשר לומר שבאופן שאב אמר לבנו לחלל שבת הבן צריך לשמוע לאביו ולחלל שבת, משום שהעשה של כיבוד אב חמור ש'הוקש כבודם לכבוד המקום' וממילא עשה זה דוחה איסורים אחרים, ולכן כתוב 'איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אני ה' 'ודורשים שאסור לבן לחלל שבת משום

◆ **דין צער בעלי חיים** - לת"ק ורבי שמעון מדאורייתא, לרבי יוסי הגלילי מדרבנן.

◆ **דין פריקה וטעינה:**

• באופן שהבהמה והמשא שייכים לישראל:

○ באופן שהבעלים עוזר:

▪ חיוב פריקה:

• באופן שאין דרך הבהמה לרבוץ תחת משאה:

○ באופן שיש על הבהמה משא שיכולה לעמוד בו - חייב לפרוק מדין פריקה.

○ באופן שיש על הבהמה משא שלא שיכולה לעמוד בו - לרבי יוסי הגלילי לא חייב לפרוק, לרבנן חייב לפרוק מדין פריקה^א.

• באופן שדרך הבהמה לרבוץ תחת משאה:

○ לפי הצד ש'צער בעלי חיים דאורייתא' - חייב לפרוק מדין 'צער בעלי חיים'.

○ לפי הצד ש'צער בעלי חיים דרבנן' - לא חייב לפרוק^ב.

▪ חיוב טעינה - חייב לטעון מדין 'טעינה'.

○ באופן שהבעלים לא עוזר:

▪ באופן שהבעלים יכול לעזור:

• פריקה:

○ לפי הצד ש'צער בעלי חיים דאורייתא' - חייב לפרוק מדין 'צער בעלי חיים'.

○ לפי הצד ש'צער בעלי חיים דרבנן' - לא צריך לפרוק^ט.

• טעינה - פטור^ז.

▪ באופן שהבעלים לא יכול לעזור (כגון זקן או חולה) - חייב לפרוק מדין 'פריקה'^ח.

• באופן שהבהמה שייכת לגוי או המשא שייך לגוי:

○ פריקה:

▪ לפי הצד ש'צער בעלי חיים דאורייתא' - חייב לפרוק מדין 'צער בעלי חיים'.

▪ לפי הצד ש'צער בעלי חיים דרבנן':

• באופן שהבהמה שייכת לישראל - חייב לפרוק מדין השבת אבידה כדי שהבהמה של ישראל לא תינזק [שטמ"ק בשם הראב"ד].

• באופן שהבהמה שייכת לגוי:

○ באופן שישראל מוליך את הבהמה - חייב לפרוק בשביל למנוע צער מהישראל שמוליך את הבהמה שיצטרך

☞ הערות ☞

ש'כולכם חייבים בכבודי', ולומדים מדין זה שבכל אופן שאב אמר לבנו לא לעשות מצוה או לעבור עבירה, שהבן צריך לקיים את המצוה ואסור לו לעבור על העבירה.

ז הגמ' מבארת שהמקור של רבי יוסי הגלילי שאין חיוב פריקה באופן שיש על הבהמה משא שלא יכולה לעמוד בו, דכתיב 'תחת משאו' ודורשים שהיה על הבהמה משא שיכולה לעמוד בו, אמנם רבנן לא דורשים דרשה זו ולכן סוברים שחיוב פריקה נאמר בין באופן שיש על הבהמה משא שיכולה לעמוד בו ובין באופן שיש על הבהמה משא שהבהמה לא יכולה לעמוד בו.

ח הגמ' מבארת שהמקור שאין חיוב פריקה באופן שדרך הבהמה לרבוץ, דכתיב 'רובץ' ודורשים שהכוונה בהמה שאין דרכה לרבוץ ורבעה בפעם הזאת ולא בהמה שדרכה לרבוץ.

ט הגמ' מבארת שהמקור שאין חיוב פריקה באופן שהבעלים יכול לעזור ואינו עוזר דכתיב 'עזב תעזב עמו'.

י הגמ' מבארת שהמקור שבאופן שהבעלים יכול לעזור ואינו עוזר אין חיוב טעינה דכתיב 'הקם תקים עמו'.

יא הגמ' [לא א] מבארת שהמקור שבאופן שהבעלים לא יכול לעזור ואינו עוזר יש חיוב פריקה דכתיב 'עזב תעזב עמו' וכן יש חיוב טעינה דכתיב 'הקם תקים עמו'.

לחכות עד שיפרקו את הבהמה.

○ באופן שגוי מוליך את הבהמה:

▪ באופן שהמשא שייך לגוי - חייב לפרוק מחמת איבה, אמנם באופן שיש על הבהמה משא של יין נסך פטור.

▪ באופן שהמשא שייך לישראל - לא צריך לפרוק^{יב}.

○ טעינה - דין פריקה כדין טעינה, אמנם בטעינה אין חיוב מחמת צער בעלי חיים וכן אין חיוב לפרוק מדין השבת אבידה שהבהמה לא תינזק.

• דינים נוספים:

○ האם פריקה בחינם או בשכר - באופן שחייב לפרוק מדין 'פריקה' בחינם, ובאופן שחייב לפרוק מדין 'צער בעלי חיים' בשכר.

○ האם טעינה בחינם או בשכר (באופן שחייב לטעון מדין 'טעינה') - לת"ק ורבי יוסי הגלילי בשכר, לרבי שמעון בחינם^{יג}.

○ דין קדימה בפריקה וטעינה - באופן שיש לאדם אפשרות לקיים מצוות פריקה בבהמה של ישראל שהוא אוהב שלו, או מצות טעינה בבהמה של ישראל שהוא שונא שלו, מצות טעינה בשונא עדיפה בשביל לכוף את יצרו^{יד}.

○ המרחק שמחייב במצוות פריקה - ריס^{טו}.

○ חיוב הליכה לאחור הפריקה - צריך ללכת כשיעור פרסה ויכול ליטול על כך שכר.

דף לג

◆ דין קדימה בהשבת אבידה:

• באופן שאדם רואה אבידתו ואבידת אביו, או אבידתו ואבידת רבו - אבידתו קודמת, דכתיב 'אפס כי לא יהיה בכך אביון' ודורשים שלך קודם לכל אדם.

• באופן שאדם רואה אבידת אביו ואבידת רבו:

○ באופן שאביו חכם - אביו קודם.

○ באופן שאביו לא חכם - רבו קודם משום ש'רבו הביאו לחיי העולם הבא ואביו הביאו לחיי העולם הזה'.

• גדר 'רבו':

○ לרבי מאיר - רבו שלימדו טעמי הדינים ולא רבו שלימדו תלמוד ומשנה.

○ לרבי יהודה - רבו שרוב חכמתו ממנו.

○ לרבי יוסי - אפילו רבו שלימדו משנה אחת.

הערות

יב התוספות הרא"ש מבאר שבאופן זה אין חיוב לפרוק מדין איבה, כיון שהגוי רואה שהישראל לא דואג לממונו של ישראל אחר ולא רק שאינו דואג לממונו הגוי. יג הגמ' מבארת שהמקור של ת"ק ורבי יוסי הגלילי שטעינה בשכר ופריקה בחינם, משום שהתורה יכלה לכתוב את חיוב טעינה והיינו לומדים את החיוב של פריקה בקל וחומר, שהרי בטעינה אין צער בעלי חיים ואין הפסד ממונו אבל בפריקה יש צער בעלי חיים ויש הפסד ממונו, ותוס' [לא א] מבארים שאם היה כתוב רק חיוב טעינה היינו אומרים שחיוב זה הוא בחינם וכן חיוב פריקה שנלמד בקל וחומר הוא בחינם, ולאחר שהתורה כתבה פסוק נוסף לפריקה לומדים שכוונת התורה ללמד שפריקה בחינם וטעינה בשכר (ובדעת רש"י [לב א ד"ה לומר לך] ראה מהרש"א ומהר"ם שיף). הגמ' מבארת שרבי שמעון סובר שבין פריקה ובין טעינה בחינם משום שסובר שאין יתור מכך שהתורה כתבה חיוב פריקה וחיוב טעינה, משום שאם היה כתוב רק פסוק אחד היינו מבארים שפסוק זה נאמר על פריקה ולא היינו יודעים חיוב טעינה, ורק לאחר שנאמרו שני הפסוקים יודעים שפסוק אחד נאמר על פריקה ופסוק שני נאמר על טעינה, אמנם ת"ק ורבי יוסי הגלילי סוברים שגם אם היה כתוב רק את הפסוק של 'לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו' היינו יודעים שפסוק זה מדבר על טעינה.

יד תוס' מבארים שדין זה נאמר באופן ששונא את הישראל שלא כדון, ולא באופן ששונא את הישראל כדון (כגון שראה בו דבר ערוה), ובדברי הגמ' מבואר שדין זה נאמר באופן שהשונא הוא ישראל ולא באופן שהשונא הוא גוי.

טו הגמ' מבארת שלמרות שלשון הכתוב 'כי תראה' משמע אפילו ראה מרחוק, מ"מ דורשים מהפסוק 'כי תפגע' שהחיוב נאמר בראיה קרובה והוא שיעור ריס.

פרק שלישי

◆ דיני דבר שלא בא לעולם:

- המוכר פירות דקל שעדיין לא גדלו:
  - למ"ד ש'אדם מקנה דבר שלא בא לעולם' - המכירה חלה.
  - למ"ד ש'אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם' - המכירה לא חלה.
- המוכר דקל לפירות - המכירה חלה.
- המוכר עבד לקנס:
  - לצד אחד בגמ' - המכירה חלה כמו במוכר דקל לפירות.
  - לצד שני בגמ' - המכירה לא חלה משום שיש ספק האם שור יגנח את העבד והאם בעל השור ישלם את הקנס.
- המוכר פרה לכפל:
  - לתירוץ הראשון בתוס' - המכירה לא חלה^{טז}.
  - לתירוץ השני בתוס' - הדין כמו המוכר עבד לקנס.

דף לד

◆ דיני ארבעת השומרים:

- שומר חנים - בפשיעה חייב, בגניבה ואבידה ואונס פטור.
- שומר שכר - בפשיעה ובגניבה ואבידה חייב, באונס פטור.
- שואל - בפשיעה ובגניבה ואבידה ובאונס חייב.
- שוכר - נחלקו התנאים האם דינו כשומר חנים או כשומר שכר.

◆ חיוב שבועה בשומר:

- באופן שהשומר טען טענה שפוטרת אותו ולא רוצה לשלם - צריך להשבע שלש שבועות: א. שלא פשע. ב. שלא שלח יד. ג. שהחפץ אינו ברשותו.
- באופן שהשומר טען טענה שפוטרת אותו ורוצה לשלם או באופן שטען טענת שמחייבת אותו - צריך להשבע שהחפץ אינו ברשותו משום שחוששים ש'עיניו נתן בה'.

◆ דיני תשלום כפל באופן שהחפץ נגנב מבית השומר:

- לת"ק:
  - באופן שהפרה הייתה בשעת הגניבה בחצרו של השומר:
    - באופן שהשומר טוען טענה שפוטרת אותו ולא רוצה לשלם - הכפל שייך לבעלים.
    - באופן שהשומר טוען טענה שפוטרת אותו ורוצה לשלם, או באופן שטוען טענה שמחייבת אותו ורוצה לשלם:
      - באופן שהשומר שילם את הקרן - הכפל שייך לשומר משום שהבעלים מקנים את הכפל לשומר.
      - באופן שהשומר עדיין לא שילם את הקרן^{יז}:
        - שומר חנים ושומר שכר - הכפל שייך לשומר.

☞ הערות ☞

^{טז} תוס' מבארים שלמרות שהגמ' הסתפקה במוכר עבד לקנס האם המכירה חלה, מ"מ במוכר פרה לכפל פשוט שהמכירה לא חלה, משום שהקנס פחות שכיח מאשר הכפל, כיון שיש ספק האם הפרה תגנב והאם ימצאו את הגנב והאם יגנב ישלם כפל או שהגנב יודה ויפטר.

^{יז} בדברי הגמ' מובאר שנידון זה נאמר באופן שהשומר אמר שישלם ולא חזר מדבריו, או באופן שהשומר אמר שלא ישלם ולאחר מכן השומר אמר שישלם, והגמ' מסתפקת באופן שהשומר אמר שישלם ולאחר מכן חזר ואמר שלא ישלם, שאפשר לומר שכוונת השומר לחזור בו וממילא הכפל שייך לבעלים, ואפשר לומר שכוונת השומר לדחות את התשלום וממילא הכפל שייך לשומר.

תוס' מביאים שר"ת סובר שבאופן שהשומר אמר שישלם ולאחר מכן אמר שלא ישלם, יכול לחזור בו ולא חייב לשלם.

○ שואל:

- לרב פפא - ללישנא קמא הכפל שייך לבעלים, ללישנא בתרא הכפל שייך לשומר"י.
- לרבי יוחנן - הכפל שייך לבעלים"ט.

○ באופן שהפרה הייתה בשעת הגניבה באגם:

- ללישנא קמא - הדין כמו באופן שהפרה הייתה בשעת הגניבה בחצירו של השומר.
- ללישנא בתרא - הכפל שייך לבעלים"כ.

• לרבי יוסי [זא]:

○ לשמואל ורבי אלעזר - הכפל שייך לשומר.

○ לרבי יוחנן - רבי יוסי סובר כדברי ת"ק.

◆ **דיני תשלום הכפל באופן שהשומר מת או באופן שהבעלים מת:**

- באופן שהפרה נגנבה מהשומר והשומר אמר 'הריני משלם' ולאחר מכן השומר מת ובני השומר אמרו שישלמו - הכפל שייך ליורשי שומר"כא.
- באופן שהפרה נגנבה מהשומר והשומר אמר 'הריני משלם' ולאחר מכן השומר מת ובני השומר אמרו שלא ישלמו - הגמ' מסתפקת האם הכפל שייך ליורשי השומר או דלמא הכפל שייך לבעלים"כ.
- באופן שהפרה נגנבה מהשומר ולאחר מכן השומר מת והבנים שילמו - הגמ' מסתפקת האם הכפל שייך ליורשי השומר או דלמא הכפל שייך לבעלים"כ.
- באופן שהבעלים מת ולאחר מכן הפרה נגנבה מהשומר והשומר שילם ליורשי הבעלים - הגמ' מסתפקת האם הכפל שייך לשומר או דלמא הכפל שייך ליורשי הבעלים"כ.

◆ **דיני תשלום הכפל באופן שהשומר שילם חצי מהפקדון - הגמ' מסתפקת האם חצי מהכפל שייך לשומר וחצי מהכפל שייך לבעלים, או דלמא כל הכפל שייך לבעלים"כ.**

◆ **דיני תשלום הכפל באופן של בעל ואשה - הגמ' מסתפקת באדם ששאל מאשה ושילם לבעל ובאופן שאשה ששאלה ושילם**

⊕ **הערות** ⊕

יח הגמ' מבארת שרב פפא סובר שהבעלים מקנה את הכפל לשומר, בשומר חינם שיכל לטעון שלא פשע, או בשומר שכר שיכל לטעון שהבהמה נאנסה, אבל בשואל שלא יכול לטעון שפטור אלא בטענת מתה מחמת מלאכה שהיא טענה שלא שכיחא הבעלים לא מקנה את הכפל.

יט הגמ' מבארת שרבי יוחנן סובר שהבעלים מקנה את הכפל לשומר, בשומר חינם או בשומר שכר ש'אין כל הנאה שלו', אבל בשואל ש'כל הנאה שלו' הבעלים לא מקנה את הכפל עד שישלם.

כ הגמ' מקשה כיצד הבעלים מקנה את הכפל לשומר והרי יש בכך חסרון של 'דבר שלא בא לעולם' (ותוס' בפירושו השני מבאר שקושיית הגמ' נאמרה רק לפי הצד שלא מועילה מכירת פרה לכפל ולא לפי הצד שמועילה מכירת פרה לכפל), והגמ' בלישנא קמא מבארת שבשעה שהשומר מקבל עליו שמירה ומושך את הפרה, נחשב שהבעלים אומר 'לכשתגנב ותרצה ותשלמני הרי פרתי קנויה לך מעכשיו חוץ מגיזוניה וולדותיה', ולכן השומר יכול לקנות את הכפל בין באופן שהפרה נמצאת בשעת גניבה בחצירו של השומר ובין באופן שהפרה נמצאת בשעת גניבה בתרא מבארת שנחשב שהבעלים אומר 'לכשתגנב ותרצה ותשלמני סמוך לגניבתה קנויה לך', ולכן השומר יכול לקנות את הכפל רק באופן שהפרה נמצאת בשעת גניבה בתרא מבארת שנחשב שהבעלים אומר 'לכשתגנב נמצאת בשעת גניבה באגם.

כא תוס' מקשים מדוע הכפל שייך ליורשי השומר, שהרי השומר לא יכול להוריש את הכפל לבניו כיון ש'אין אדם מוריש קנס לבניו' ותוס' לא מתרצים על כך.

כב הגמ' מבארת שהצד שהכפל שייך ליורשי השומר, משום שיוורשי השומר לא התכוונו לחזור מדברי אביהם אלא לדחות את התשלום, והצד שהכפל שייך לבעלים משום שיוורשי השומר התכוונו לחזור מדברי אביהם.

כג הגמ' מבארת שהצד שהכפל שייך לבעלים, משום שלשומר הבעלים מקנה את הכפל כיון שעשה לו הרבה פעמים קורת רוח, אבל ליורשים הבעלים לא מקנה את הכפל כיון שלא עשו לו קורת רוח.

כד הגמ' מבארת שהצד שהכפל שייך ליורשי הבעלים, משום שהבעלים מקנה את הכפל לשומר כיון שעשה לו הרבה פעמים קורת רוח, אבל יורשי הבעלים לא מקנים את הכפל לשומר כיון שלא עשה להם קורת רוח. הגמ' מוסיפה שלפי הצד שבאופן שמת השומר הכפל שייך לשומר, ובאופן שמתו הבעלים הכפל שייך לשומר, יש להסתפק באופן שמת השומר ומתו הבעלים האם הכפל שייך לשומר או דלמא הכפל שייך ליורשי הבעלים משום שאין שום צד של 'נחת רוח'.

כה הגמ' מבארת שיש כמה אופנים שבהם השומר שילם חצי מהפקדון: א. באופן ששאל פרה אחת ושילם חציה. ב. באופן ששאל שתי פרות ושילם פרה אחת. ג. באופן ששאל מהשותפים ושילם לאחד מהם. ד. באופן ששותפים שאלו ואחד מהם שילם. והגמ' מבארת שביאור הצד שכל הכפל שייך לבעלים, משום שהבעלים מקנה לשומר רק באופן ששילם את כל הפקדון ולא באופן ששילם חצי מהפקדון.

הבעל, האם הבעלים מקנים את הכפל או שהבעלים לא מקנים את הכפל^כ.

דף לה - לו

◆ המלוה את חברו ארבעה דינרים על המשכון והמלוה טוען שהמשכון אבד:

- האם המלוה חייב שבועה שהמשכון אינו ברשותו:
  - באופן שאין עדים שהמשכון נגנב מביתו - צריך להשבע.
  - באופן שיש עדים שהמשכון נגנב מביתו או שהלוה מאמין למלוה שהמשכון אינו ברשותו - לא צריך להשבע.
- האם צריך להשבע על שווי המשכון:
  - באופן שהמלוה טוען שהמשכון היה שווה שני דינרים והלוה טוען שהמשכון היה שווה ארבעה דינרים - הלוה פטור משבועה על שווי המשכון כיון ש'כופר הכל'.
  - באופן שהמלוה טוען שהמשכון היה שווה שני דינרים והלוה טוען שהמשכון היה שווה שלשה דינרים:
    - לאבוי - המלוה נשבע שהמשכון שווה שלשה דינרים והלוה צריך לשלם דינר^{כז}.
    - לרב יוסף:
      - באופן שהמלוה צריך להשבע שהמשכון אינו ברשותו - הלוה נשבע כמה שווה המשכון מדין 'מודה במקצת'.
      - באופן שהמלוה לא צריך להשבע שהמשכון אינו ברשותו - המלוה נשבע שהמשכון שווה שלשה דינרים והלוה צריך לשלם דינר^{כח}.
    - לרב אשי - הלוה נשבע כמה שווה המשכון מדין 'מודה במקצת'^{כט}.
  - באופן שהמלוה טוען שהמשכון היה שווה ארבעה דינרים והלוה טוען שהמשכון היה שווה שמונה דינרים:
    - באופן שהמלוה לא צריך להשבע שהמשכון אינו ברשותו - המלוה לא צריך להשבע על שווי המשכון כיון ש'כופר הכל'.
    - באופן שהמלוה צריך להשבע שהמשכון אינו ברשותו - המלוה נשבע כמה היה שווה המשכון מדין 'גלגול שבועה'.
  - באופן שהמלוה טוען שהמשכון היה שווה ארבעה דינרים והלוה טוען שהמשכון היה שווה ששה דינרים - המלוה נשבע כמה שווה המשכון מדין 'מודה במקצת'.

✽ הערות ✽

כו רש"י מבאר שספק הגמ' נאמר באופן שאדם שאל מאשה נשואה ושילם את הפקדון לבעל, ובאופן שאשה נשואה שאלה והבעל שילם, אמנם תוס' סוברים שבאופנים אלו פשוט שהבעלים מקנים את הכפל, כיון שבאופן ששאל מאשה נחשב ששאל מהבעל והאשה, ובאופן ששילם לבעל נחשב ששילם לבעל והאשה, ולכן תוס' בפירוש הראשון מבארים שספק הגמ' נאמר באופן שאדם שאל מאשה פנויה ושילם את הפקדון לאחר שנשאת, ובאופן שאשה פנויה שאלה ולאחר מכן נשאת והבעל שילם, ותוס' בפירוש השני מבארים שספק הגמ' נאמר באופן שאדם שאל מאשה נשואה ולאחר מכן מתה האשה ושילם לבעל, ובאופן שאשה נשואה שאלה ולאחר מכן מתה האשה והבעל שילם.

כז הגמ' מבארת שאב"י סובר שלמרות שמעיקר הדין הלוה חייב שבועת מודה במקצת, מ"מ כיון שיש חשש שהמלוה יוציא את הפקדון רבנו הפכו את חיוב השבועה על המלוה ולאחר שנשבע נוטל, והגמ' מוסיפה שלמרות שהמלוה נשבע שהמשכון אינו ברשותו יש חשש שהמלוה יוציא את המשכון, משום שיטען שבשעת השבועה לא ידע היכן המשכון נמצא ורק לאחר השבועה מצא את המשכון.

רש"י מבאר שביאור החשש שהמלוה יוציא את הפקדון הוא שעל ידי כך יתברר שהמשכון שווה שני דינרים והלוה יפסל לעדות ושבועה, אמנם תוס' מקשים שמחמת חשש זה לא היו צריכים להפוך את השבועה אלא להשאיר את חיוב השבועה אצל הלוה, כיון שחשש זה גורם שהלוה לא ישבע לשקר, ולכן תוס' מבארים שביאור החשש שהמלוה יוציא את הפקדון הוא שעל ידי כך יתברר שהלוה נשבע לריק ויש בכך גנאי.

כח הגמ' מבארת שרב יוסף סובר שבאופן שיש עדים שהמשכון נגנב מבית המלוה וממילא המלוה פטור משבועה שהמשכון אינו ברשותו, יש חשש שהמלוה יטרח וימצא את הגנב ויביא את הפקדון, ולכן רבנו הפכו את השבועה שהמלוה נשבע כמה המשכון שווה ונוטל. אבל באופן שאין עדים שהמשכון נגנב מבית המלוה, וממילא המלוה חייב שבועה שהמשכון אינו ברשותו, אין חשש שהמלוה יוציא את הפקדון, ולכן הלוה נשבע כמה המשכון שווה מדין מודה במקצת כדינו.

הגמ' מוסיפה שהסיבה שיש חשש שהמלוה יטרח וימצא את הגנב, כיון שהמלוה יודע מי האנשים שהיו בביתו ועל ידי כך ימצא את הגנב, אבל אין חשש שהלוה יטרח וימצא את הגנב, כיון שלא יודע מי האנשים שהיו בבית המלוה.

כט הגמ' מבארת שרב אשי סובר שבאופן זה המלוה צריך להשבע שהמשכון אינו ברשותו לפני שהלוה נשבע שבועת מודה במקצת, משום שאם הלוה ישבע שבועת מודה במקצת לפני שהמלוה נשבע שהמשכון אינו ברשותו, יש חשש שלאחר שבועת הלוה יוציא המלוה את הפקדון.

◇ דין לזה שפרע את חובו בקרקע ולאחר מכן רוצה לשלם ולהחזיר את הקרקע:

- באיזה אופן הלוח (או יורשו) יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע:
  - באופן שבית דין גבו מהלוח את הקרקע:
    - באופן שהקרקע עדיין ביד המלוה - הלוח יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע.
    - באופן שהמלוה פרע עם הקרקע חוב שלו - הלוח יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע.
    - באופן שהמלוה מכר את הקרקע או נתנה במתנה או הוריש את הקרקע - הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע^ל.
    - באופן שהאשה לוותה ונשאת - הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע^{לא}.
    - באופן שהאשה לוותה ונשאת - הבעל לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע של האשה^{לב}.
  - באופן שהלוח שילם את הקרקע למלוה - נחלקו האמוראים האם הדין כמו באופן שבית דין גבו את הקרקע או דלמא הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע^{לג}.
- עד איזה זמן הלוח יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע:
  - באופן שהלוח רוצה לשלם בתוך שנים עשר חודש - הלוח יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע.
  - באופן שהלוח רוצה לשלם לאחר שנים עשר חודש:
    - לנהרדעי - הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע.
    - לאמימר - הלוח יכול לעולם לשלם ולהחזיר את הקרקע.

◇ דין שומר שחשב שהפקדון אבד ושילם ולאחר מכן התברר שהפקדון לא אבד והפקדון התייקר:

- באופן שהשומר שילם מעצמו - הרווח של התייקרות הפקדון שייך לשומר כיון שהבעלים מקנה לו רווח זה^{לד}.
- באופן שהשומר לא שילם עד שבית דין גבו ממנו - הרווח של התייקרות הפקדון שייך לבעלים^{לה}.

◇ דין אכילת פירות במלוה שגבה קרקע מהלוח:

- לרבה - מזמן שהגיע שטר האדרכתא לידיו.
- לאבבי - מזמן שהעדים חתמו על שטר האדרכתא.
- לרבא - מזמן שנגמרו ימי ההכרזה.

◇ דיני חיוב קרבן שבועה בשומר:

- באופן שהשומר לא הרויח ממון על ידי השקר^{לו}:

✽ הערות ✽

- ל הגמ' מבארת שמעיקר הדין הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע, אלא שלפנים משורת הדין יכול לעשות כן, ולכן יכול לעשות זאת רק באופן שהקרקע ביד המלוה או ביד בעל חוב של המלוה ש'ירדו על דעת לקבל מעות', ולא באופן שהקרקע ביד לוקח או מקבל מתנה או יורש ש'ירדו על דעת לקבל קרקע'.
- לא רש"י מבאר שהסיבה שהלוח לא יכול לשלם לבעל ולהחזיר את הקרקע משום שהבעל נחשב כ'לוקח', וכפי שהתבאר לעיל שבאופן שהקרקע ביד לוקח הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע, אמנם תוס' מבארים שבין אם הבעל נחשב כ'יורש' ובין אם הבעל נחשב כ'לוקח' הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע, וכפי שהתבאר לעיל שבין באופן שהקרקע ביד לוקח ובין באופן שהקרקע ביד יורש הלוח לא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע.
- לב הגמ' מבארת שלענין דין זה רבנן לא עשו את הבעל כ'יורש' שיכול לשלם ולהחזיר את הקרקע, אלא עשו את הבעל כ'לוקח' שלא יכול לשלם ולהחזיר את הקרקע, ותוס' מבארים שהסיבה שרבנן לא עשו את הבעל כ'יורש', משום שיש בכך הפסד למלוה שיצטרך להחזיר את הקרקע (וכפי שמבואר בדברי הגמ' בב"ב [קלט ב] שבאופנים שאין הפסד רבנן אמרו שהבעל נחשב כ'לוקח' או כ'יורש' לטובת הבעל ובאופן שיש הפסד לא אמרו זאת).
- לג הגמ' מבארת שהטעם של הצד שבאופן שהלוח שילם את הקרקע למלוה לא יכול לשלם ולהחזיר את החוב, משום שנחשב שמכר את הקרקע למלוה מדעתו, והטעם של הצד שהדין כמו באופן שבית דין גבו את הקרקע, משום שלא נחשב כמו מכירה מדעתו, כיון שהסיבה ששילם את הקרקע מדעתו היא שהתבייש שבית דין יגבו את הקרקע ממנו.
- לד תוס' מבארים שלמרות שהבעלים לא מקנה לשומר רווח של גיזות וולדות של הפקדון, משום שהם רווח ניכר בגוף הפקדון, אבל רווח של התייקרות שהוא לא רווח ניכר, הבעלים מקנה לשומר כמו רווח של הכפל.
- לה הגמ' מבארת שבאופן שבית דין גבו מהשומר קרקע הקרקע חוזרת לשומר אפילו לאחר שנים עשר חדש, משום שהתברר שהגביה הייתה בטעות כיון שהפקדון היה בבית השומר ולא היה חייב לשלם.
- לו בדברי הגמ' מבואר שדין זה נאמר בין באופן שהשומר נשבע שהיה פטור והתברר שהיה פטור אחר, ובין באופן שהשומר נשבע שהוא חייב והתברר שהיה חיוב אחר, ובין באופן שהשומר נשבע שהוא חייב והתברר שהוא פטור שכיון שהשומר לא הרויח ממון על ידי השקר נחשב שבועת ביטוי.

- לרב - חייב חטאת של שבועת ביטוי.
- לרב אמי - לא חייב חטאת של שבועת ביטוי, משום שהתחייב שבועה על ידי בית דין.
- לשמואל - לא חייב חטאת של שבועת ביטוי, משום ששבועת ביטוי שייכת רק בשבועה שיכול להשבע להבא.
- באופן שהשומר הרויח ממון על ידי השקר (כגון ששינה מטענת חיוב לטענת פטור) - חייב אשם גזילות.

◆ דין שומר שמסר לשומר:

- האם מותר לשומר למסור לשומר אחר:
  - באופן שהבעלים נתנו לשומר רשות למסור - מותר.
  - באופן שהבעלים לא נתנו לשומר רשות למסור:
    - לאדם שדרך הבעלים לתת לו לשמור - מותר.
    - לאשה של השומר - מותר.
    - לבנים של השומר - בנים גדולים מותר, בנים קטנים אסור.
    - לאדם אחר - אסור.
- באופן שהשומר מסר לשומר אחר האם נחשב פשיעה:
  - באופן שמותר לשומר למסור - לא נחשב פשיעה.
  - באופן שאסור לשומר למסור:
    - באופן שהשומר השני הוא בן דעת:
      - לרבי יוחנן - לאביי נחשב פשיעה משום ש'אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר', לרבא לא נחשב פשיעה^ל.
      - לרב - נחלקו האמוראים האם נחשב פשיעה או דלמא לא נחשב פשיעה^ל.
      - באופן שהשומר השני הוא חרש או שוטה או קטן - נחשב פשיעה.

◆ שומר שפשע והבהמה יצאה לאגם:

- באופן שזאבים אכלו את הבהמה באגם או שהבהמה נגנבה באגם - חייב משום שבאגם מצויים זאבים וגנבים ונחשב שהבהמה הופסדה מחמת הפשיעה.
- באופן שהבהמה מתה כדרכה באגם:
  - לאביי - חייב משום שאפשר לומר שהבהמה מתה מחמת האויר של האגם^ט.
  - לרבא - פטור משום ש'מלאך המות מה לי הכא מה לי התם'^י.
- באופן שהבהמה חזרה מהאגם ולאחר מכן מתה כדרכה - פטור משום שנחשב אונס ולא תולים שמתה מחמת האויר של האגם.
- באופן שהבהמה נגנבה באגם ולאחר מכן מתה כדרכה ביד הגנב - חייב משום שהשומר פשע שהבהמה נגנבה והשומר התחייב בשעת הגניבה.

✽ הערות ✽

- לז אביי מבאר שדברי רבי יוחנן נאמרו בין באופן ששומר חינם מסר לשומר שכר, ובין באופן ששומר שכר מסר לשומר חינם, משום שהבעלים אומר 'אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר', ותוסי' מבארים שמחמת טעם זה נחשב שהבעלים התנה שאם ימסור לשומר אחר נחשב כפשיעה.
- לח הגמ' מביאה 'אתמר שומר שמסר לשומר רב אמר פטור' ומבואר שבאופן שהשומר השני הוא בן דעת המסירה לא נחשבת פשיעה, ואביי מבאר שדברי רב נאמרו בין באופן ששומר חינם מסר לשומר שכר ובין באופן ששומר שכר מסר לשומר חינם, אמנם רב חסדא סובר שאין הכרח בדעת רב לכך כיון שדברי רב נאמרו באופן שהשומר מסר לאשתו או לבניו של השומר, ולפי"ז יתכן שרב סובר שמסירה לשומר אחר נחשבת פשיעה.
- לט הגמ' מבארת שאביי סובר שחייב לא רק האמוראים שסוברים ש'תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב', אלא גם לפי האמוראים שסוברים ש'תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור', משום שמחלוקת האמוראים נאמרה באופן שברור שהחפץ נאנס (כגון שומר של מעות שהניח את המעות בצריף ונגנב שנחשב פושע ביחס לדליקה ואונס ביחס לגנבים), אבל באופן זה אפשר לומר שהבהמה מתה בפשיעה מחמת האויר של האגם.
- מ הגמ' מבארת שרבא סובר שבאופן שהבהמה מתה לא תולים שמתה מחמת האויר של האגם אלא מחמת 'מלאך המות', ולכן רבא סובר שפטור לא רק לפי האמוראים שסוברים ש'תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור', אלא גם לפי האמוראים שסוברים ש'תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב', משום שמחלוקת האמוראים נאמרו באופן שלולי הפשיעה לא היה קורה האונס (כגון שומר של מעות שהניח את המעות בצריף ונגנב שנחשב פושע ביחס לדליקה ואונס ביחס לגנבים ולולי שהיה מניח את המעות שם לא היה נגנב), אבל באופן זה שלולי הפשיעה היה קורה האונס שהי' 'מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם' לכו"ע פטור.

שומר בהמה שמסר לשומר אחר ולאחר מכן הבהמה מתה כדרכה:

• האם השומר הראשון חייב:

○ לרב:

- באופן שמותר לשומר למסור - פטור משום שהמסירה לא נחשבת פשיעה.
- באופן שאסור לשומר למסור - חייב משום שהמסירה נחשבת פשיעה ואפשר לומר שהבהמה מתה מחמת האויר שיש בבית של השומר השני.

○ לרבי יוחנן:

▪ לאביי:

- באופן שמותר לשומר למסור - פטור משום שהמסירה לא נחשבת פשיעה.
- באופן שאסור לשומר למסור - חייב משום שהמסירה נחשבת פשיעה ואפשר לומר שהבהמה מתה מחמת האויר שיש בבית של השומר השני.

▪ לרבא:

- באופן שיש עדים שהבהמה מתה כדרכה או שהשומר הראשון יודע שהבהמה מתה כדרכה ונשבע על כך - השומר הראשון פטור^{מא}.
- באופן שאין עדים שהבהמה מתה כדרכה והשומר הראשון לא יודע שהבהמה מתה כדרכה אלא השומר השני נשבע שהבהמה מתה כדרכה - השומר הראשון חייב משום שהבעלים אומר 'את מהימנת ליה בשבועה האי לא מהימן לי בשבועה'.

• השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ולאחר מכן הפרה מתה כדרכה (באופן שהשוכר פטור)^{מב}:

○ באופן שהשאיל את הפרה לאדם זר:

- באופן שהבעלים לא ראה שהפרה מתה ביד השואל:
- לרבנן - השוכר נשבע שהפרה מתה באונס והשואל משלם לשוכר^{מב}.
- לרבי יוסי - השואל משלם לבעלים^{מג}.
- באופן שהבעלים ראה שהפרה מתה ביד השואל - השוכר לא צריך להשבע שהפרה מתה באונס, והשואל משלם לשוכר^{מד}.

○ באופן שהשאיל את הפרה לבעלים:

- הקדמה - הגמ' דנה באופן שאדם שכר פרה מהבעלים וחזר והשאיל לבעלים וחזר ושכר מהבעלים וחזר והשאיל לבעלים ולאחר מכן מתה הפרה באונס האם הבעלים צריך לשלם לשוכר:
- באופן שאם היה משאיל את הפרה לאדם זר היה השואל צריך לשלם לשוכר:
- באופן ששכר למאה ימים והשאיל לתשעים ימים ושכר לשמונים ימים והשאיל לשבעים ימים:
- לרבי זירא - הבעלים צריך לשלם לשוכר שתי פרות, וכן צריך להשלים לו עשרים ימים של שכירות.

☞ הערות ☞

מא תוס' מבארים שדברי רבא נאמרו בין באופן שהשומר השני הוא 'בן דעת' וממילא המסירה לא נחשבת פשיעה, ובין באופן שהשומר השני הוא חרש או שוטה או קטן וממילא המסירה נחשבת פשיעה, כיון שבאופן שהבהמה מתה לא תולים שמתה מחמת האויר של הבית של השומר השני אלא אומרים 'מלאך המות מזה לי הכא מזה לי התם', ונמצא שהאונס לא הגיע מחמת הפשיעה ופטור (ורבא לשיטתו וכפי שהובא לעיל הערה מ).

מב הגמ' מבארת שנידון זה נאמר באופן שמותר לשוכר להשאיל בסתמא, או באופן שהבעלים נתנו רשות לשוכר להשאיל ואמרו 'לדעתך' (כלומר אם ברצונך להשאיל אין אנו מעכבים על כך), אבל באופן שהבעלים נתנו רשות לשוכר להשאיל ולא אמרו 'לדעתך' השואל צריך לשלם לבעלים.

מג הגמ' מבארת שהשואל משלם לשוכר, משום שהשוכר קונה את הפרה בשעת המיתה, וצריך להשבע להפיס דעתו של בעל הבית.

מד תוס' מבארים שרבי יוסי חולק על רבנן וסובר שהשוכר לא קונה את הפרה בשעת המיתה, אלא בשעה שנשבע או שמביא עדים שהפרה מתה באונס, ולכן הבעלים יכול לומר לשוכר שהוא פטור מהשבועה או מהבאת העדים, וממילא השוכר לא קונה את הפרה והשואל צריך לשלם לבעלים.

מה תוס' מבארים שבאופן שהבעלים ראה שהפרה מתה ביד השואל והשוכר לא צריך להשבע או להביא עדים שהפרה מתה באונס, רבי יוסי מודה לרבנן שהשוכר קונה את הפרה בשעת המיתה, וממילא השואל משלם לשוכר.

▪ לרב אחא מדיפתא ומר בר רב אשי - הבעלים צריך לשלם לשוכר פרה אחת, וכן צריך להשלים לו עשרים ימים של שכירות.

○ באופן ששכר למאה ימים וחזר והשאיל למאה ימים ושכר למאה ימים והשאיל למאה ימים:

▪ לתירוץ הראשון בתוס' - לרבי זירא הבעלים צריך לשלם לשוכר שתי פרות, לרב אחא מדיפתא ומר בר רב אשי הבעלים צריך לשלם לשוכר פרה אחת.

▪ לתירוץ השני בתוס' - הבעלים פטור^מ.

• באופן שאם היה משאיל את הפרה לאדם זר היה השואל צריך לשלם לבעלים - הבעלים פטור.

דף לו

◆ דין הגוזל מאחד מחמשה אנשים ולא יודע ממי גזל, או שנים שהפקידו אצל אחד אחד מנה והשני מאתים ולא יודע מי הפקיד מנה ומי מאתים^מ:

• האם צריך לשלם לכל אחד:

○ בגזל או בפקדון באופן שהיה צריך לדייק (כגון שהפקידו זה שלא בפני זה):

▪ לרבי טרפון - מעיקר הדין לא צריך לשלם לכל אחד, אמנם באופן שרוצה לצאת ידי שמים צריך לשלם לכל אחד.

▪ לרבי עקיבא:

• באופן שהתובע ברי והנתבע שמא - צריך לשלם לכל אחד^מ.

• בשאר האופנים - מעיקר הדין לא צריך לשלם לכל אחד, אמנם באופן שרוצה לצאת ידי שמים צריך לשלם לכל אחד.

○ בפקדון באופן שלא היה צריך לדייק (כגון שהפקידו זה בפני זה) - לא צריך לשלם לכל אחד.

• דיני הפקדון באופן שלא צריך לשלם לכל אחד - לת"ק משלם מנה לכל אחד והמנה השלישי יהיה מונח עד שיבוא עליהו, לרבי יוסי הכל יהיה מונח עד שיבוא אליהו^מ.

הערות

מו תוס' מבארים שכאשר שכר למאה ימים וחזר והשאיל למאה ימים השאלה מבטלת את השכירות, וכן כאשר חזר ושכר למאה ימים והשאיל למאה ימים השאלה מבטלת את השכירות, ולכן כאשר מתה הפרה אין על הבעלים חיוב לשלם לשוכר.

מז הגמ' מביאה שלפי רב מתנה הנידון של גזל אחד מחמשה אנשים ואינו יודע מאיזה מהם גזל, לא נאמר באופן שכאשר תבעו אותו הגזלן שתק משום ש'שתיקה כהודאה' וחייב לשלם לכל אחד מהם, אמנם לפי רב יהודה הנידון נאמר גם באופן זה, כיון שבאופן זה השתיקה אינה הודאה ששתק מחמת שלא ידע איזה מהם גזל.

מח תוס' מבארים שאין הוכחה מדברי רבי עקיבא ש'ברי ושמוא ברי עדיף', כיון שאפשר לומר שדברי רבי עקיבא נאמרו רק באופן שיודע בוודאות שחייב לאחד מהם, ולא בשאר האופנים. וכן אין הוכחה מדברי רבי טרפון ש'ברי ושמוא לאו ברי עדיף', כיון שאפשר לומר שדברי רבי טרפון נאמרו רק באופן שהנתבע יודע שלא חייב לשניהם אלא חייב רק לאחד מהם, ולא בשאר האופנים.

מט הגמ' מבארת שדברי ת"ק נאמרו לא רק באופן שהפקדון היה כסף, אלא גם באופן שהפקדון היה כלים, שאחד הפקיד כלי ששנה מנה והשני הפקיד כלי ששנה מאתים, שהנפקד נותן את הכלי ששנה מאה לאחד, ושובר את הכלי שווה מאתים ונותן חלק מהכלי ששנה מאה לשני.